

Letnik XXXVI – april 2011, št. 2
ISSN 1318-9484

Čmrlj pridno nabira medicino v cvetovih ringloja

foto: Anton Doma.

Iz vsebine:

- **Informacije z občnega zbora**
- **Težave pri pridobivanju prispevkov za naše glasilo**
- **Člani poročajo z izletov v Nadiško dolino, po notranjskih gozdovih, na Golič, ter o feratarski šoli**
- **Drugi prispevki naših članov**
- **Metulj jadralec**

INFORMACIJE Z OBČNEGA ZBORA	1
TEŽAVE PRI PRIDOBIVANJU PRISPEVKOV O OPRAVLJENIH IZLETIH	2
PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH	
NADIŠKA DOLINA	4
PO NOTRANJSKIH GOZDOVIH	6
GLINŠČICA	8
GOLIČ	9
SPOMINI NAŠIH VIHARNIKOV	11
PUSTOVANJE	13
METULJ JADRALEC	15
UTRINEK IZ NARAVE	16

Glasilo prejemajo le člani PD VIHARNIK. Letno članarino društvu za tekoče leto je potrebno poravnati najkasneje do konca meseca junija. Neplačniki ne prejemajo več glasila.

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Prva številka glasila v tekočem letu izide sredi meseca februarja (gradivo za občini zbor), ostale tri številke pa v začetku meseca maja, septembra in januarja. Vaše prispevke za objavo pričakujemo do sredine meseca aprila, avgusta in decembra.

Pošiljanje člankov in drugih prispevkov: Nevenka Kanduč, Pot v Čeželj 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, e- pošta: nevenka.kanduc@gmail.com

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Alenka Malešič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22

Tajnica društva: Alenka Hitti, Reška ulica 17, Ljubljana, e-pošta: alenka.hitti@gmail.com, telefon: 031 281 845

INFORMACIJE Z OBČNEGA ZBORA

Kot običajno je bil tudi letošnji občni zbor PD Viharnik zadnji petek v mesecu februarju. Naš vodnik Borut Vukovič je predstavil nekaj utrinkov – fotografij z opravljenih izletov v preteklem letu, ki jih je vodil. Po tej predstavitvi je bilo izvoljeno delovno predsedstvo, ki ga je tokrat vodil Andrej Lipušček, ter ostale komisije.

Predsednica društva je pri povzetku poročila posebej opozorila, da bodo prihodnje leto volitve. S tem v zvezi je spodbudila člane k tvornemu sodelovanju oz. iskanju kandidata oz. kandidatko, ki bi prevzel funkcijo predsednika društva. Sama namreč ne bo več kandidirala za to nalogo.

Utrinek z občnega zbora, ki mu je prisostvovalo 57 članov.

Bine Mlač je opozoril na kadrovske težave glede vodnikov. Z letom 2011 je vodniške vrste zapustil vodnik Aljoša Dornik, z letom 2012 pa bo prenehala voditi za naše društvo tudi vodnica Nina Podlesnik. Glede na navedeno društvo vodi vse aktivnosti, da bo v letošnjem letu izšolalo novo planinsko vodnico.

Predstavniki sekcije Tacen Janez Pohar pa se je lahko pohvalil, da težav pri organizaciji izvedbi izletov praktično nimajo. V preteklem letu jim je uspelo opraviti tisoči izlet, v manj kot 25-letnem delovanju.

Urednica glasila je člane opozorila na težave pri zagotavljanju vsebine glasila, saj je zlasti v zadnjem času pripravljenost za prispevke o opravljenih izletih med našimi člani vedno manjša. Zaposila jih je, da kakšno urico ali dve svojega prostega časa

posvetijo tudi našemu društvu in pripravijo kakšen članek o izletu.

Članica odseka gorske narave Helena Tepina je člane pohvalila glede ozaveščenosti, razen morda občasnega ubiranja bližnjic.

V razpravi o poročilih je Marjan Potisek opozoril na smiselnost turno-smučarskih izletov, saj jih veliko odpade. Moti ga zelo majhna udeležba na tradicionalnih izletih, kot sta Sv. Lovrenc in Pohod po Jurčičevi poti, meni pa tudi, da bi morali dodati več izletov v tuja gorstva. Stroški za izobraževanje vodnikov so zelo visoki, zato bi bilo potrebno to problematiko izpostaviti na PZS.

Delovno predsedstvo je vodil Andrej Lipušček.

Koordinator vodnikov Bine Mlač je pojasnil, da je naše društvo med prvimi začelo organizirati turno-smučarske izlete, udeležba na njih pa je nihala. Teh izletov so se udeleževali tudi nečlani, kar pa je lahko podlaga za pridobitev novih članov. Turno-smučarski izleti bodo v največji možni meri izpeljani skupaj s pohodniškimi izleti. Manjkajoči podatki pri nekaterih planiranih izletih v mesecu februarju 2012 ali morebitne druge spremembe bodo pravočasno posredovane v našem glasilu.

Člani društva so podprli predlog za izlet v okolico Ljubljane dne 17.12.2011 s hkratnim »prednovoletnim srečanjem«. Helena Tepina se je v razpravi, kako organizirati to srečanje, prostovoljno javila za pomoč pri organizaciji družabnega dela tega izleta. Cilj oz. kraj izleta bosta objavljena v društvenem glasilu in na spletni strani.

Predsednik delovnega predsedstva je navzoče seznanil, da je društvo v preteklem letu poravnalo vse obveznosti do novega Slovenskega planinskega muzeja v

Mojstrani, vsi naši člani pa še niso poravnali sprejete obveznosti v celoti, zato jih je zaprosil, da to obveznost čim prej poravnajo.

Predsednica društva je člane obvestila, da je blagajničarka Helena Medved prosila za razrešitev. Upravni odbor je zato predlagal, da bi članica nadzornega odbora Milka Zupan prevzela delo blagajničarke, Helena Medved pa bi sprejela članstvo v nadzornem odboru. Predlagano zamenjavo članov upravnega in nadzornega odbora so prisotni na občnem zboru sprejeli.

Anton Umek je bil eden izmed petih članov, ki so prejeli priznanja za opravljeno delo v društvu.

Prisluhnili smo nekaterim pobudam in željam nekdanjih naših članov, ki so sedaj člani v drugih planinskih društvih, da bi se vrnili v naše vrste kot pridruženi člani. S tem v zvezi je upravni odbor proučil možnosti in pogoje za takšno članstvo. Na občnem zboru je bilo tako predlagano dopolnilo Pravil našega društva, ki je bilo tudi sprejeto. Tako je sedaj lahko pridruženi član našega društva vsak član drugega društva, ki ima veljavno člansko izkaznico in plačano letno članarino temu društvu. Z vpisom v PD Viharnik pridobi pridruženi član vse pravice in dolžnosti člana našega društva, razen pravice biti izvoljen za zastopnika društva. Občni zbor je izglasoval tudi, da znaša letna članarina za pridruženega člana 8 € za letošnje leto.

Tudi v letu 2010 je bilo nekaj članov društva, ki so si prislužili priznanja PZS ali PD Viharnik. Članici delovnega predsedstva sta prebrali obrazložitve za podelitev priznanj, ki jih je nato podelila predsednica našega društva.

Prijeten klepet članov društva po uradnem delu občnega zbora.

Bronasti častnik znak PZS je prejel Štefan Rojina. Zlati častni znak PD Viharnik je prejel Zdravko Melanšek, srebrnega Aljoša Dornik, bronastega pa Boris Jesenšek in Anton Umek.

Občni zbor je bil zaključen ob 20,30 uri, nato je sledilo tradicionalno druženje.

Urednica

TEŽAVE PRI PRIDOBIVANJU PRISPEVKOV O OPRAVLJENIH IZLETIH

Na letošnjem občnem zboru društva sem naše člane že seznanila s težavo, s katero se srečujem pri pripravi našega glasial. Glede na to, da je bila na zboru le okrog tretjina članov, sem se odločila, da o tej problematiki tudi nekaj napišem, da bodo o tem lahko prebrali vsi naši člani.

V čem je težava? Težava je v tem, da iz leta v leto prejemam manj člankov oz. prispevkov o naših izletih in da le-te pridobivam z veliko muko in prošnjami našim udeležencem izleta. Velikokrat sem neuspešna in takrat napišem članek sama. To se vedno pogosteje dogaja. Ko sama nisem na izletu, je dana spodbuda za pripravo prispevka tudi s strani vodnikov. Včasih so uspešni, drugič ne. Člankov, ki bi jih člani napisali samoiniciativno, skorajda ni.

Na izletu, ki sem se ga nazadnje udeležila, je bilo prisotnih kar 28 članov in prepričana sem bila, da bom glede na znane obraze le

našla prostovoljca, ki bo voljan nekaj napisati. Zaposila sem več viharnikov, pa sem od vseh dobila »košarico«. Ta nepripravljenost za sodelovanje me je kar malo razžalostila.

Razlogi za zavrnitev pisanja so najrazličnejših, so od tega, da ni prave nadarjenosti za pisanje, da si zaprošeni ni zapomnil vseh krajevnih imen ali drugih podatkov, potrebnih za pripravo članka, pomanjkanje časa ipd. Vsi razlogi so seveda lahko upravičeni, vendar menim, da ne v tolikšni meri, da ne bi z malo dobre volje in z malo svojega prostega časa, zmogli pripraviti prispevka in s tem popestriti naše glasilo.

Poleg tega je potrebno poudariti, da je običajno za pripravo članka na razpolago kar precej časa, saj glasilo izide vsake štiri mesece. V kolikor pisec kljub temu ne bi uspel pripraviti članka do določenega roka, ga objavim v naslednji številki glasila.

Menim namreč, da so prav prispevki naših članov o opravljenih izletih tako rekoč osrednja vsebina našega glasila. Na ta način skrbimo tudi za informiranje drugih članov, ki se izleta niso udeležili, istočasno pa je to lahko tudi neke vrste spodbuda, da se nam pridružijo v prihodnje.

Zato prosim vse naše člane, da bi vsaj eno ali dve urici svojega časa v posameznem letu ali pa vsaj vsako drugo leto žrtvovali za naše društvo in pripravili prispevek o izletu. Prepričana sem, da bi bilo v tem primeru gradiva za objavo več kot dovolj.

Pri pripravi članka se ni potrebno obremenjevati z geografskimi imeni, ker ni potrebe, da je prispevek potopisen, razen v kolikor pisec to izrecno želi. Tudi manjkajoči podatki za pripravo prispevka naj ne bodo ovira, saj lahko vse te potrebne informacije sama pridobim pri vodniku, ki je izlet vodil. Vsak članek je lahko napisan v svojem stilu in slogu, osredotoči se lahko le na posamezne dogodke, pokrajino, občutja ipd. Različni pristopi in slogi pisanja so za bralce še zanimivejši. Za pravopisne napake si prav tako ni potrebno beliti glave, saj jih vestno popravlja naša dolgoletna in marljiva lektorica Alenka. Tudi dolžina prispevka ni pomembna, je lahko tudi kratek.

Končno, pa ne nepomembno, pomenijo članki v glasilu tudi neke vrste priznanja za

naše vodnike, ki skrbijo za raznovrstnost izletov, se trudijo z nami in jim je povratna informacija, da smo na izletu kaj lepega videli ali doživeli, vsekakor potrditev za opravljeno delo ter spodbuda za naprej.

Že vnaprej hvala vsem članom, ki boste ta prispevek prebrali in se skladno s prošnjo tudi nanj odzvali. Sem optimistka in upam, da bodo naše prihajajoče številke glasila bogatejše z vašimi članki.

Ob tej priložnosti se želim zahvaliti tistim članom, ki so doslej posvetili nekaj svojega prostega časa za pripravo prispevkov o naših izletih, za druge prispevke (izleti izven organizacije našega društva) ali druge informacije ter za fotografije in prispevke za rubriko »utrinki iz narave«.

Velja seveda povabiti k nadaljnjemu sodelovanju tudi ljubiteljem fotografij, za sodelovanje v omenjeni rubriki ter za objavo fotografij na naslovnici našega glasila

P.S.

V tokratni številki se že vidijo pozitivni učinki moje prošnje, izražene na občnem zboru.

Urednica

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

NADIŠKA DOLINA

Po dolgih zimskih mesecih, ki so bili zelo sivi in turobni, je bil v začetku meseca februarju kot svetla izjema teden, ki je bil radodaren s sončnimi dnevi. Srečo smo imeli, da je ravno v tem tednu vodnik Borut organiziral izlet v Nadiško dolino v Benečiji. V te kraje viharniki poredkeje zahajamo, zato je bil to verjetno glavni razlog, da se je na izlet prijavilo kar 28 viharnikov.

V vasi Clodig ali po slovensko Hlodič pod grebenom Sveti Martin, kamor smo bili namenjeni, je vodnik preverjal možnosti za skupno kosilo ob povratku. V gostilni so ponujali le značilno jed iz teh krajev - friko, to je neke vrste pečenega krompirja s sirom. Očitno viharniki nismo posebni gurmani, saj se za to specialiteto nismo odločili.

Sledila je strma in ozka pot. Na nekaj ovinkih je moral voznik avtobusa nekajkrat korigirati kolesa, da je lahko zvozil. Med vožnjo me je bilo pošteno strah, saj je avtobus zasedel celotno ozko cesto, pod nami pa so bila strma pobočja brez drevja, ki bi nas zaustavila v primeru morebitnega zdrs. K sreči se je vse dobro izteklo.

Slikovita vasica Topolo na strmem pobočju.

Avtobus je parkiral v slikoviti vasi Topolo, po slovensko Topolovo, ki je tako rekoč pripeta na strmi breg. Vas je bila nekoč slovenska in je dobila ime po drevesu topol.

Nad staro arhitekturo vasi in dobro restavriranimi stavbami, razen nekaj izjem, smo bili vsi navdušeni. Najstarejše hiše so menda še iz srednjega veka. Grajene so ena poleg druge, med njimi so le ozke s kamnom tlakovane poti. Nekoč je imela vas okoli 400 prebivalcev, danes pa v njej živi le še 24 ljudi. V eni izmed hiš, preurejenih v muzej smo lahko videli skromno in enostavno opremo v posameznih prostorih, s katero so razpolagali v starih časih.

Ena izmed hiš je preurejena v muzej, ki prikazuje tipično razporeditev prostorov in značilno opremo ter predmete.

Vas je poznana po vsakoletnem umetniškem dogodku v mesecu juliju, imenovanem »Postaja Topolo«, na katerem se srečujejo umetniki iz raznih držav in raznih zvrsti (filma, fotografije, oblikovanja, glasbe, poezije) in ustvarjajo.

Nato smo pričeli našo pešpot. Stezica skozi mešani gozd in najrazličnejšo gosto podrast, kot je značilna za primorski svet, se je počasi, vendar vztrajno vzpenjala. Sonce je tudi že imelo svojo moč, tako da smo se viharniki večkrat ustavili in odvrgli kakšen kos oblčila. Proti vrhu smo bili nekateri samo še v majicah s kratkimi rokavi, in to v začetku mesec februarja.

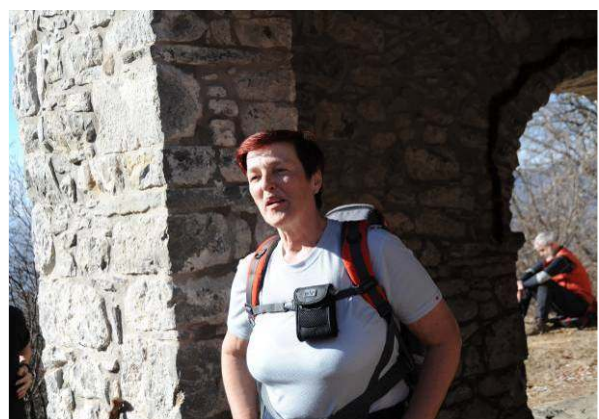
Rahlo preznojeni smo dosegli najvišjo točko Svetega Martina, ki se kot greben razprostira nad rečico Kodarjana, ki se zliva v reko Kozca. Nekoliko utrujeni smo se posedli na skalnato-travno površino in se okrepčali. Od tu smo imeli lep pogled na košček Slovenije, saj so bili bližnji hribi in košenice že Livek in Livške ravne. Na željo vodnika Boruta pa smo se nagnetli okrog najvišje skale, tako nas je lahko fotografiral za trajen spomin.

Skala na najvišji točki Svetega Martina je nudila lepo kuliso za skupinsko sliko.

Sledil je rahel spust do cerkvice svetega Martina na višini 987 m, ki je bila nedavno tega prenovljena. Pred vhodom so bile lesene klopi, kjer je ležal časopis napisan v slovenskem fonetičnem jeziku tukajšnjih prednikov. Vodnik nam je prebral članek iz časopisa. Kljub temu da je vseboval domače staroslovenske izraze in skovanke, na katerih se je kazal vpliv italijanskega jezika, smo besedilo dobro razumeli. Članek je opisoval težko življenje v teh krajih, zlasti po obeh vojnah. V vaseh ni bilo hiše, iz katere ne bi vsaj en član zapustil rodno vas in odšel s trebuhom za kruhom po svetu. Odpravili so se v tuje dežele, čeprav niso poznali niti ene besedice tujega jezika. Kljub temu so se v tujih krajih dobro znašli, dobili zaposlitev, nekateri ustvarili tudi solidno premoženje. Sedaj, v zrelih letih, se vsaj enkrat letno vračajo v rodni kraj. Tako je postala tradicija, da se vsi izseljenci enkrat letno dobijo, se poveselejo in se pogovarjajo o težkih časih njihovega življenja. Ob tem si obljubijo, da se bodo prihodnje leto ponovno srečali, če bodo še živi in zdravi.

O tem, da slovenska beseda še ni zamrla v teh krajih, sta potrdila tudi dva pohodnika, s katerima smo izmenjali par stavkov v slovenskem jeziku.

Marija je popestrila izlet s slovensko narodno pesmijo.

Za zaključek smo zaprosili še našo Marijo, da na tem koščku nekdanje naše domovine zapoje eno slovensko. Ni se pustila dolgo pregovarjati. Z aplavzom smo si ji zahvalili za njen nastop.

Nato pa smo se po delno krožni poti zaželi vračati proti našemu izhodišču. Pot nas je tokrat vodila tudi preko zlatorumene nepokošene ravnice, ki smo jo izkoristili, da smo se še malo martinčkali na soncu, istočasno pa smo imeli lep pogled na Matajur.

Po krajšem oddihu pa smo morali nadaljevati pot, saj smo imeli pred seboj še lep kos poti.

Marko občuduje mogočno deblo glicinije pred gostilno v Hlodiču.

Ko smo z avtobusom že zapuščali naselje Topolovo, smo se odločili, da si naša suha grla poplaknemo s pivom v gostišču v Hlodiču, ter da si istočasno ogledamo po verjetnosti tudi najstarejšo glicinijo na svetu, ki raste pred samo gostilno. Glicinija je resnično tako orjaška, da spominja že na drevo in tvori zastirko oz. latnik po primorsko. Pogled na cvetočo glicinijo bi bil verjetno prečudovit.

Zadovoljni in polni lepih spominov smo zapustili ta košček Benečije in se podali proti domu z upanjem, da se bomo v te kraje še vrnili, kakor je obljubil tudi sam vodnik.

Nevenka Kanduč

PO NOTRANJSKIH GOZDOVIH

Prvi letošnji naravovarstveni izlet je bil imeniten. Naš gozdarski strokovnjak Jože Omerzu nas je vodil po zasneženih gozdovih po Novem Svetu, Hrušici in Ravniku ter nam povedal in pokazal veliko zanimivega, med drugim 200-letno zaščiteno bukev, njegovo osebno prijateljico.

Do tja in še naprej moramo. Cerkvica sv. Barbare v vasi Ravniki pri Hotedršici.

Jože je tudi velik mojster besede in je o tej bukvi napisal pričujoči prispevek, ki ga boste zagotovo z zanimanjem prebrali

Helena Tepina

ZAŠČITENA BUKEV

Prijatelj, soimenjak, me je v mojih prvih službenih letih popeljal nekam visoko v poraščen hrib, med Režišami in Ravnikom. Tam, kjer se Mala cesta naveže na Keltiko. Po uhojeni stezici, zaraščeni z leščevjem in mladimi brezami s svilnatim belim lubjem, sva jo našla, pa ne prav kmalu, najdebelejšo bukev. Vedel je zanjo. Deblo debelo, da ga dva moška ne objameta. Iz panja rastoča stranska debela in množica stranskih vej. V višino je merila več kot petindvajset metrov. Stara, ogromna, štrleča, drvarija. Mati gozda. Zapomnil sem si jo, večkrat sem jo želel obiskati, včasih sem jo našel, navadno prej odnehal. Pot se je zarasla, grmovje prepletlo do neprehodnosti.

Opozorilna tabla za zaščiteno bukev.

Vsi udeleženci naravovarstvenega in hkrati izobraževalnega izleta.

Desetletje pozneje sem jo priporočil mlademu gozdarskemu inženirju Dušanu Sili iz Zavoda za varstvo naravne dediščine, kjer so jo zaradi debeline uvrstili med zaščiten drevesa.

Debela bukev raste v gozdnem, nekdanjem Jožefovcovem talu, danes je njena lastnica Pepca Vrbančkova iz Loga, zdaj Novi svet 10. Levo in desno pa sta obsežni parceli nekdanjih ravniških kmetov Urbanovca in Grižarja. V času nacionalizacije, okrog leta 1950, sta oba kmeta oddala te površine v zadrugo, vrnjene pa so bile v poznih devetdesetih letih, takrat so jih prevzemali dediči. Zato silovita zaraščenost z lesko, zapuščenost in brezpotje. Bukkev je obstala zaradi steljarjenja, boljša pot pa je bila nižje, saj so listje grabili daleč navzdol. Novi lastniki so v preteklih letih uredili pašnike, le gozd z zaščiteno bukvijo ostaja kot prej.

Spominjam se mojega obiska pri tej velikanki, ko se je meni zdelo, da sem majhen kot makovo zrno. Strokovni izpit. Snov obsežna, rok se približuje, prebiram zapiske in uradne liste, v glavi, v spominu pa praznina, votlina, pajčevina. Črne misli, črni dnevi, črn petek, črni svetek, še bolj črna noč, črna bodočnost, tema. Ni izhoda. Stres!

Od nekod mi zapoje Iztok Mlakar »Ma, za se ubit« in naprej, »Ma, je dobro nardet tku pred spanjem, eno passegiato, pa

en švoh kofe ... ma noge iz navade nesejo me tje.«

Že dirjam od mize, od knjig, pa čez vrt, pa v breg, po znanih poteh pod Ostri vrh, pa ob vodovodu, pa levo, pa na vse štiri pod grmovjem, mimo robide, kot kača, kot krt, zadihan in pregret, se znajdem pred svojo bukvijo.

200-stoletno lepotico ni bilo lahko objeti.

Objamem jo, ne da se objeti. Poljubim jo, možačo pod kitajske brke, na kosmato lubje, ne vrne mi poljuba. Usedem se ji k panju, naslonim se s hrbtom nanjo, primem jo za debele korenine, kot medveda za šape, zaprem oči. Moja duša se brž uglasil z živo zgodbo, duh lesene velikanke me ogovori.

Pove mi, da je bila seme, majhen žir, manjši kot lešnik, na vejah so ga zgrešili polhovi zobki, pod krošnjo na tleh pa srnjakov gobec in svinjski rilec. Takrat so svinje bivale bolj v svinjakih, danes so se razpasle, do škode in čez.

Jesenski dež in sneg sta me potlačila v zemljo, mi pove, pomladne sapice pa ogrele, da je seme vzkliko. Dva zelena gumbka, dva zelena listka, na debelcu kot vžigalica, zakoreninjena v plodno humozno podlago. Naslednje leto podobno in malo več, in vsako pomlad malo več in malo več, in vedno več in še več. Ne mrzla burja in sneg, ne poletni viharji s točo, niti požled, niti strela, ki v moje vrhove treska, me niso motili. Resda mi je polomilo kakšno vejo, kakšen vrh, ki sta odpadla prirastka je bilo več, vedno več kot odpada.

Prestala sem dosti do štetja stoletja, preživela sledeče stoletje in štetje tisočletja.

Videla Napoleonovo vojsko, doživela leto 1848, boljša leta ranjke Avstrije, v prvi svetovni gledala transport na soško fronto, nastanek kraljevine SHS in kraljevine Juge. Rapalska meja mi je tekla skoraj pod koreninami, pa gospodarska kriza, pa kontrabant, pa druga svetovna in partizanska zmaga in FLRJ in SFRJ, in 11-dnevna vojna in samostojna država Slovenija. Jaz pa zaščiten, kot naravna dediščina, v naši državi. Še nikar mi ni bilo bolje!

Moje korenine, moje noge v blatu, moja krošnja, moja glava v zlatu, pri zlatem soncu v svatih. Vsako jesen po prvi slani moje listje porumeni, pozlati, pordeči, porjavi in odpade. Vsako leto več prirasti, več lesa. Kdor ima, lahko. Kdor nima, temu še vojska ne vzame.

Jože Omerzu

GLINŠČICA

26.3.2011-feratarska šola ali šola hoje in plezanja po zavarovanih plezalnih poteh.

V soboto se nas je zbralo pred Halo Tivoli z vodnikom Binetom vred kar nekaj željnih interesentov spoznavanja ali utemeljevanja hoje po feratah. Zame je bila to prva šola

po pletenicah s samovarovalnim kompletom in nisem bila edina. Ob Binetovih pomočnikih Štefanu, Slavici in Primožu se nam ni bilo ničesar bati, saj smo vedeli, da nas lahko vodnik priveže in s tem dodatno varuje.

Skrbne priprave na vzpon - zapenjanje pasov.

Začetek šole je bil posvečen ustnim napotkom o pravilni uporabi pasu, napotkom za hojo oz. plezanje in poslušanje navodil vodnika, saj sta vsaka dva udeleženca imela svojega vodnika, ki je bil tudi njun nadzornik. Seveda smo se naučili tudi narediti tri alpinističnih vozle, osmico, bičevega in polbičevega, ter njih uporabo.

Takole počasi napredujemo.

Po nazorni predstavitvi in preizkusu smo začeli zares. Nekateri so napredovali hitreje, nekateri pa počasneje. Vsekakor mi je bil izziv držati se naravnih oprimkov, vendar so bile pletenice (zajle) zelo priročne. Tukaj so pletenice pregledane, vzdrževane in zato varne, vendar dvomim, da so povsod tako. Dobro je, da znaš poiskati naraven oprimek. Seveda je pa

potreben tudi čas, da najdeš naraven oprimek.

V ferati.

Imeli smo res krasen, idealen dan za take cilje. Na vrhu stene je sicer malo bolj pihalo kot spodaj, ampak veter ni bil hladen. Ta del ferate je prav začetniški, vendar upam, da bom kdaj udeležena tudi malo bolj zahtevne ture.

Šele na terenu samem sem zares videla, zakaj je poudarek na številu in usposobljenosti vodnikov za tako turo. Za večino udeležencev vodnik ni vedel kakšne so naše sposobnosti, zato je tako varovanje bilo nujno.

Hvala za lep dan.

Alenka Hitti

GOLIČ

Izlet po gričih slovenske Istre je bil zelo lepo obiskan. To je bil šesti izlet po vrsti v tem letu. Zelo ganljivo me je že na samem štartu presenetil vodnik Štefan z izjavo, da mu srce ni dalo pustiti doma nobenega planinca in je zato zaprosil še dva voznika osebnih avtomobilov, ker je bil avtobus samo 20-sedežni. Tako smo se lahko udeležili tega lepega izleta vsi planinci. To bi bilo prijetno slišati še kdaj. Bravo Štefan!

In kje je bil naš cilj? Kraški rob s svojimi razglednimi vrhovi Lipnik (804 m) in pa Golič (890 m). Začetek poti s prvo markacijo je v vasi Zazid (387 m), ki je pomembno planinsko izhodišče s svojimi potmi na bližnje in daljne vrhove.

Lepo obnovljena hiša v vasi Zazid.

Vas je bila nekoč obdana z obzidjem (10. stoletje) in je imela prvotno ime Xaxid (kamnita vas). To ime sedaj krasi lepo obnovljeno staro kamnito hišo, preurejeno v hostel, ki jo obiskujejo planinci tega čudovitega dela Kraškega roba in pa plezalci Ospa, kjer so izpeljane številne ekstremne smeri.

Prav na ta dan sta se »vzela« lastnika hostla (Ljubljančan in Dolenjka) in smo nekateri, ki nismo šli na oba vrhova, prisostvovali pri poroki, ki je bila po vseh pravilih poročnega obreda. Prijetni spomini.

Primorski prton za mladoporočenca.

Zunanje obeležje za poročno slavlje je na Primorskem prton, ki simbolizira vrata v novo življenjsko skupnost. Ozaljšan je z

Skupinski posnetek na vrhu Malega Goliča.

zime zelenim rastlinjem in cvetjem, ki simbolizirata dolgo in radostno skupno pot. Na sredini prtona je obvezen sporočilni napis mladoporočencema, da pa vse ne bo šlo tako gladko, simbolizira še vprega oz. jarem. S skupno močjo pa bodo vse ovire premagane.

Pot je vodila preko širnih suhih travnikov.

Še nekaj o sami vasi. V preteklosti so bile vse hiše naseljene, sedaj je pa veliko zapuščenih in doživljajo svojo žalostno usodo, kot večina istrskih vasi. Marsikatera se je že podrla. Je pa sicer bila živahna vas, saj je imela kar sedem oštarij. Domačini so se ukvarjali s kuhanjem brinovega olja in žganja in pa seveda s kmetijstvom za svoje potrebe. Vas je zaznamovana tudi s

partizanskim spomenikom, ki spominja na težke čase med drugo svetovno vojno. Tudi preproste cerkvice sv. Martina iz leta 1697 ne smemo pozabiti, ker je sveti Martin vaški zavetnik in praznujejo 11. novembra Martinovo.

Vsa pokrajina v okolici Goliča je travnata, z redkimi drevesi in opravičuje ime najvišjega vrha.

Kot naravovarstvenica sem bila vesela, da naši planinci opazijo tudi manjše cvetlice, ki so komaj opazne. Zacvetijo zelo zgodaj, ko je travna ruša še skoraj mrtva. Tako tu cveti gorski kosmatinec, ki je zelo podoben velikonočnici. Velikonočnica ima precej številne sorodne vrste, ki rastejo po suhih

traviščih, ki se razprostirajo tudi med Lipnikom in Goličem.

Prvi hip so nekateri zamenjali gorskega kosmatinca z velikonočnico.

Spomladanski izlet na Kraški rob je bil domiseln in zanimiv in se takih seveda še želimo. Vodnik Štefan je svojo nalogo dobro izpeljal, za kar se mu vsi planinci lepo zahvaljujemo.

Breda Jančar

SPOMINI NAŠIH VIHARNIKOV

MEGLENA SREČANJA DRUGE VRSTE

V neki osnovni šoli so me zaprosili, da bi imel nekaj predavanj o vremenu v gorah, nato še o nevarnostih, pa morda še kaj. Otrokom naj bi približal gore tudi po tej plati. Poskusil sem se izviti in predlagal nekaj mojih dobrih znancev, ki domala redno hodijo po Andih in Himalaji in so na tamkajšnjih ledenikih ali v stenah v meglenih dnevih doživeli daleč več tesnobnih ur kot jaz na nižjih gričkih alpskega sredogorja ali visokogorja. Na mojo veliko žalost so vztrajali: gospod Mlač, vi ali nihče drug. Hja, ta je nekoliko pretirana, čeprav je, resnici na ljubo, šlo za poklon. Ta mi, kot ponavadi, godi. Zaprotil sem jih, da tisto gospod v prihodnje izpustijo, da me tikajo in ni rečeno, da se ne bomo zmenili.

Seveda sem popustil in pripomnil, da bom predaval, ampak čisto po moje in prav nič učeno. Malo bom pač pobrskal po spominu in ni vruga da ne bom našel nekaj prigod iz preteklih dni v gorah, ko so moje poti ovijale megle. Nekajkrat pa tudi razsajale. A o tem kasneje.

Na papir sem brez težav in črnih lukenj v spominu umestil 10 prigod (11. megla v prakantonu Ur (Švica) nas je grdo presenetila, vendar se je drugi dan okoli poldneva pospešeno razkadila): Vidi ti njega, hočem reči mene, glede megle ni niti tako megleno, kot sem mislil, ko sem jo umeščal na papir. Lahko bi je še več, tiste bolj prosojne, a je vseeno bolje, da nanjo pozabim.

Hkrati sem se zavedal, da na sončni strani Alp skoraj ni hribovca, zlasti v družbi boga Bahusa (starogrški bog vina), ki ne premore več meglenih zgodb kot moja malenkost. Morda bi vsi skupaj lahko celo napisali knjigo, vsak posebej pa bi opisal kakšno megleno prigodo na svoj izviren način.

Toda ne glede na moj do kraja odklonilni odnos do megle, slednje se bojim že iz mojih rosnih taborniških let, ko sem vedno rajši šel v deset kilometrov oddaljeno vas po kruh ali v poljsko kuhinjo ves dan lupit krompir, kot pa se prijaviti na kakšno orientacijsko tekmovanje v meglenih dnevih.

Megla iz leta 1957

A nekoč, od tega je že več kot pol stoletja, brr, kar strese me, ko pomislim, kako čas teče počasi (vem moral bi napisati, kako teče hitro) so me uvrstili med neko ekipo tabornikov za medrepubliško orientacijsko tekmovanje v Gorskem Kotarju (Fužine), na Hrvaškem. Bil naj bi zgolj za številko, da bo ekipa kompletna, kot so mi pomenljivo razložili moji nadrejeni. In me pri tem prijateljsko potrepljali po ramenu. Dečko, iz tebe bo nekoč še kaj!

Da te starejši tovariši tako „obrajtajo“, se ne zgodi vsak drugi dan (vem lahko bi besedo drugi izpustil). Po drugi strani pa so vso stvar vzeli zelo resno.

Ure in ure so buljili v karto, na njej nameščali kompase, nekaj skicirali, merili ...

hoteli so pač izključiti vsa naključja ali neljuba presenečenja.

In ob dveh zjutraj se je začelo. Bila je temna noč, nedaleč od umetnega jezera pa je mati Narava naredila eno od svojih dveh vrst megle – bil sem še otrok in ne spomnim se podrobnosti, ali je bila radiacijska ali advektivna. Spomnim se le, da nihče ni šel lulat več kot dva metra stran od šotorov, da se ne bi izgubil.

Predpisi so predpisi in zbrano moštvo je moralo na neznano pot. V temni noči, ki jo je megla še malo bolj potemnila, so me postavili na rep moštva. Ne najbolj vesel sem koračjal za starejšimi in na nekem odcepu sem se „odcepil“, po domače bi dejal, da sem se izgubil. Ker mi je bilo zaukazano, da ne smem niti slučajno pisniti, ker to prinaša negativne točke, sem med samotnim nočnim tavanjem po gozdu tiho zajokal. Potem sem se zbral in začel z večurno hojo na slepo, s katero sem se vse bolj in bolj oddaljeval od obljudenih nadzornih točk.

Kakšno debelo uro pozneje so na nadzorni točki številka štiri ugotovili, da eden iz našega moštva manjka.

Tekmovanje so nemudoma prekinili in začelo se je veliko iskanje. Ve se koga. Medtem sem jaz od mesta, kjer so z menoj imeli zadnji stik, nabral lepo število kilometrov v nasprotni smeri od njihovega iskanja.

Izgubljen človek hodi v gozdu v velikem (pol)krogu, mojega pa bi lahko pomnožili še s številom pi. Saj veste, kako grdo so nekoč govorili naši stari: za po3,14 – zdi mi se tako nekako, če pripišem še črko t. Ne da bi se hvalil, iskalo me je približno 340 ljudi, pozneje še vojaki in milica (danes policija). Kakopak, brez uspeha.

Ali sem med hojo v gosti megli večkrat butnil v isto drevo, se ne spomnim. Kljub vsej kalvariji sem imel za ščepec sreče. Malo pa je prispevalo tudi moje logično sklepanje. Na nekem mestu, globoko v gozdu, sem naletel na kamenje, deloma je bilo podobno nekakšnem nasipu. In tam se mi je takoj prižgala lučka: nad taborom je ozka „pot“ iz nasutega kamenja. Pred tem pa sem pri večerji od nekoga slišal, da so za časa Avstroogarske po gozdni železnici vozili velike hlode od smrek. Torej gre za ostanke gozdne železnice. Če se podam po

tem nasutem kamenju, bom zagotovo prišel nad tabor in potem ne bo težko najti šotorov.

Žal sem po nekdanji trasi proge najprej dve dobri uri hodil v napačni smeri. Ko sem obupal, sem se obrnil, se vrnil nazaj in sem poskusil še v drugo smer. Medtem se megla še vedno ni razredčila in to ni najboljša spremljevalka za izgubljenega trinajst let starega tabornika.

Po petih urah hoje po dobro ohranjenih ostankih stare gozdne železnice, vse skupaj 14 ur pozneje, sem se znašel približno 150 m nad taborom – slišal sem lajanje psa - in s cmokom v grlu pritekkel do prvega šotorov. Prazen. Nikjer nikogar. Tako drugi, tretji ... vse zapuščeno. Začnem klicati, vpijem ... in kmalu je pred mano miličnik s psom. Skočim mu objem, se razjočem, nakar se je oglasil še želodec.

Megla iz leta 1962

Leta 1961 sem bil v brigadi na Sutjeski (nekoč BiH). Po dobrem mesecu dni zagnanega dela, ko je bilo brigade konec, sem se lahko prijavil na tečaj za vodnika po Sutjeski. In to sem tudi storil. Za brigadirski priboljšek je sledilo petnajst nepozabnih dni na Vučevu, Magliču, Zelengori, potepanj po pragozdu Peručica ... z zaključkom na Ščepan polju (tam prideta reki Piva in Tara skupaj in nastane Drina). Zdelo se mi je celo, da je vse minilo nekoliko prehitro in da bi bilo dobro čim prej preskusiti pridobljeno vodniško znanje.

Zato sem se odločil, da bom prišel naslednje leto s svojimi taborniškimi prijatelji vnovič v te čudovite kraje in da bomo prehodili še več, potem pa bi se odpravili na nekajdnevno splavaranje po Drini od Ustikoline (ne vem, kako se napiše) do Zvorničkega jezera. Rečeno, storjeno.

Niso se še povsem zaprla šolska vrata, ko sem bil z opremo nared za enotedensko avtoštopanje po tedanji skupni državi. Mama je bila itak navajena, da se 15. junija odpravim na taborjenje, prijavim v kakšno delovno brigado ali se podam s stricem Johanom na potepanja v Vzhodne Julijske Alpe. In da se 3. septembra, ko začne obratovati šola, vrnem. Verjetno se je zelo

slabo počutila, ker ji dva meseca in pol nisem nič telefoniral (na telefon se nisem spoznal) ali tu in tam poslal kakšno dopisnico (te so bile najcenejše). A se je sčasoma tudi na to navadila.

Če zgodbo zjedrim: 9 fantov in 3 dekleta (Marica, Oka in Zoja) je v 18. dneh prehodilo vse živo nad dolino Sutjeske, obiskalo še dodatno Ljubin grob (nekakšen partizanski Termopile) in potem uspešno premično taborjenje sklenilo v Ustikolini. Tam nas je „u dogovoreno vrijeme“ dočakal splavar Hasan Demo (D mora imeti črtico; kakor Džemo). Čez pol ure sta se prikazala še dva širokopleča pomočnika, Suljo Sušić in Alija Begović.

Jutro je bilo na bregu reke Drine malce megleno, ko smo se vkrcali na splav je bilo že bolj megleno, ko smo končno odrinili, pa je bilo kot v rogu.

„Je... te, bolan Suljo ovakve magle nisam vidijo nikad u životu!“ - „Ma ne sekiraj se, proći će!“

Nažalost „magla se nije skidala“ in na deroči Drini smo se počutili kot na razburkanem morju. Kolikor se spomnim, sem se usedel na zadnjo plat in se z rokami oprijel klamfe, ki je bila zabita na hlod bolj za vzorec, in strmel v zgoščeno meglo. Poskakovanje ter obračanje splava po diagonali ni bilo najbolj prijetno. Pravzaprav smo vsi postali bolj bele barve, čeprav smo se pred tem 18 dni pražili na soncu (takrat še nismo poznali mazil ali krem s faktorjem +30). Skratka, danes bi moral zapisati, da smo bili pod stresom.

„Haso, brate, šta kažeš, da se izkrcamo?“ - „Bolan nemoj me zaj. zar ne vidiš da smo u dubokom kanjonu!“ „ Slušaj me, ovakvo nešto ne nadješ (spet d s črtico) nigdje ... čuj kako se kaže onom kanjonu u Americi?“ Budalo – Ko.. Kolorado ... čini mi se tako nešto.“

Takrat sem bil tabornik in vsi smo dobro poznali: Tabornik ne laže, tabornik ne krade ... tabornik ne preklinja. Mislim, da sem takrat nabral za polno malho kletvic in drugo jutro – prespali smo ob svečah na majhni skalni polici ob gladki, visoki steni, nekateri pa na čudno pritrjenem splavu – je vsak preklinjal brez najmanjše napake v izgovorjavi.

Vseeno, da še naprej ne utrujam z utrudljivo in vztrajno meglo. Če ne bi imeli naši splavarji 17. čuta za orientacijo v megli (številko za čut sem povečal), „koja

se pojavi svakih 100 godina“, bi se splavanje po Drini končalo bolj slabo. Tako pa smo tretji dan v meglenem jutru prispeli pod znameniti most na Drini (glej Ivo Andrić: Na Dirni most). Spomnim se, kako sem si takrat želel, da ga vidim „od blizu“, da se po njem sprehodim in da za dinarje zaužijem topel burek v Višegradu. Nič od tega. Skoraj vse je bolj ali manj ostalo v meglenem spominu. Pa ne zaradi mene.

V naslednji številki se selimo na alpske ledenike pod Matterhorn in v pogorje Monte Rose, kjer smo v družbi Matilde srkali dober šipkov čajček brez sladkorja in vsakokrat preživeli nekaj tesnobnih dni in noči. Ko se na kakšnem ledeniku, ki je dodobra razpokan, usede ali sesede megla, zna biti zelo zelo za... – do naslednje številke bom našel ustrezno besedo.

Bine Mlač

VIHARNIKI POROČAJO O LASTNIH IZLETIH

PUSTOVANJE

Letošnji dvajseti Fašenk ali Karneval-organizirani pustni sprevod je bil na pustno soboto petega marca. Z Društvom popotnih fotografov iz Ljubljane, katerega član sem, sem se udeležil 20. Fašenka. Naš namen je bil napraviti nekaj dobrih in izvirnih fotk s tega dogodka.

Koranti plešejo.

Skupine pustnih mask so se pričele zbirati že zgodaj dopoldne pred gasilskim domom v Zabovcih. Mi smo prišli v Zabovce okrog poldneva. Ob 13. uri se je odpravila povorka korentov ali kurentov, pokačev, oračev, picekov in drugih mask mimo občinske stavbe do Markovcev in mi z njimi. Tu sta voditelja predstavljala skupine zbrani množici.

Prva skupina je prispela v Markovce ob približno 14. uri. Pomešana v sprevod mask sva prišla s kolegico v Markovce po četrti uri. Za nami so prihajale še vedno nove in nove skupine. Ko smo odšli proti avtobusu, nekaj pred pol peto, so skupine še prihajale. Natančnega števila skupin ne vem, sem pa nekje prebral, da se je letos udeležilo Fašenka v Markovcih 50 skupin iz Slovenije in tujine. Najštevilčnejše so bile prav s Ptujskega in Dravskega polja ter Haloz.

Fotke prikazujejo tradicionalne pustne maske iz Ptujskega in Dravskega polja ter Haloz.

Korant

Korant ali kurent naj bi po tradicionalnem verovanju preganjal zimo in prebujal pomlad.

Korantova maska.

Korant nosi kapo, ki je zadaj kosmata, obraz je iz starega usnja s prišitim nosom in izrezanimi odprtini za oči ter usta. Iz ust mu visi dolg rdeč jezik. Na kapi ima rogove iz usnja ali klobučevine, rogove pa zaključujejo gosje perje in večbarvni papirnati trakovi med rogovoma.

Korantova kapa, običajno je dlaka bela, izjemoma je črna.

Oblečen pa je v narobe obrnjen ovčji kožuh. Okoli pasu je prepasan z železno verigo, na katero je obešenih pet kravjih zvoncev, ki dajejo pri poskakovanju ubrano zvonjenje. Da se ubrani vsiljivcev, ima v rokah močan kol, na koncu katerega je pribita ježeva koža. Tega nosi v levi roki, saj z desnico zaželi ljudem srečo in mir.

Kravji zvonci.

Tako napravljen skače in cepeta okoli, kakor bi se pobratil s samim hudičem. Otroci in dekleta se bojijo ježevke, še bolj pa njega, pa vendar tečejo za njim. Je pa krik in sme, če se v koga zaleti.

Obut je v težke delovne čevlji, v katerih nosi gamaše zelene ali rdeče barve. Gamaše spletejo dekleta na poseben bodičasti način. Korentova oprava je težka tudi več kot 40 kilogramov, kar pomeni, da morajo biti dekleta in fantje v dobri telesni kondiciji.

Hudiček

Hudiček je običajno spremljevalec korantov. Oblečen je v rdečo obleko, ki je lažja. Maska je iz kožuhovine, v rokah pa nosi manjše vile ali trizob. Na kapi ima rogove, nos je šilast, jezik pa rdeč in dolg. Naloga

hudička je, da spravlja korante v skupino in skrbi, da se kateri od korantov ne izgubi ali pa ne zaide, tako da bi postal plen drugim.

Koranti in hudički.

O korantih in hudičkih bi lahko napisal še marsikaj. Vsak, ki ga to zanima, si lahko to ogleda na spodaj omenjenih spletnih straneh.

Hudički varujejo korante, ki so v ozadju.

V sprevedu je bilo še mnogo drugih mask, žal zaradi prostorske omejitve jih ne morem popisati.

Predlagam vam, da se naslednje leto vidimo na 21. Fašenku v Markovcih.

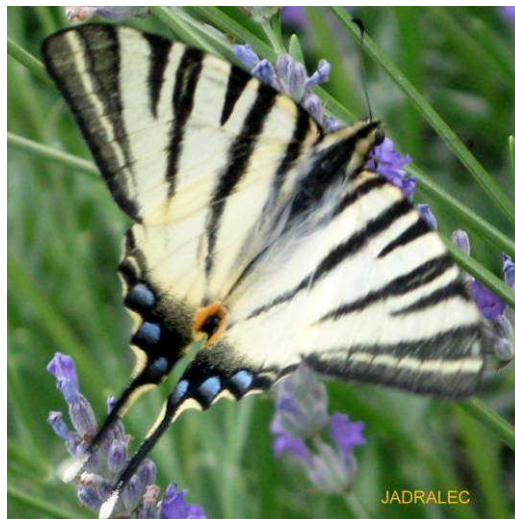
Vir: Spletna stran Koranti Rogoznica, Koranti Borovci in Fašenk v Markovcih

Anton Doma

NARAVOVARSTVENI KOTIČEK

METULJ JADRALEC

V prvih aprilskih dneh nas je Štefan peljal na Lipnik nad Kraškim robom. Tam sem opazila dva precej pohabljena mala nočna pavlinčka, citrončke, zorice in jadrance. Kjer so jadranci, mora biti v bližini tudi črni trn. Zares smo ga videli!

Jadralec je eden naših največjih metuljev (72 mm).

Zaradi uničevanja živih mej črnega trna je jadralec marsikje že izgubil in je v mnogih deželah zaščiten kot redkost

Pri nas je ob robovih gozdov še precej črnega trna (ime črni trn je zaradi skoraj črnih rogovil in močnih trnov; iz lepih belih cvetov se razvijejo zdravilne trnulje, prijetnega, trpko kiselkastega okusa. Babice so iz njih kuhale tudi marmelado.

Jadralec, ki je ravnokar zlezal iz bube v črnem trnu in si še ni poravnal kril,

9. ZBOR JADRALCEV

JADRALCI SMO SE ZBRALI
DOLGO PISMO NAPISALI
VSEM ŽUPANOM IN VAŠČANOM
VSAKI VLADI IN OBČANOM:

»MI, KI V ČRNEM TRNU SPIMO
ŽE KAR DOLGO SE BORIMO
DA PUSTITE ŽIVE MEJE
S ČRNIM TRNOM ZASAJENE

V NJEM GOSENICE ŽIVIJO
IN JADRALCI Z NJIH VZLETIJO
ČRNI TRN VZGAJA NAM METULJE
DRUGIM PA RODI TRNULJE.«

Alenka Dobeic

UTRINEK IZ NARAVE

Aranžma iz lesnih gobic

Megleni, skoraj turobni dnevi se kar vrstijo že nekaj dni po dolinah. Ne vzdržim več, vleče me v naravo. Oprtam nahrbtnik, pelerino in jo mahnem s svojo »mikro« proti Polhograjskem hribovju.

Nekam bolj po kratki in bolj strmi označeni stezi bi šla. Spremlja me rosenje, mokra drsna tla. Višje ko se vzpenjam, obetavneje je vreme. Malo sem, malo tja, povsod zanimivo rastje. Na pobočju Korena se mi ponudijo razkošni razgledi. Po dolinah, kjer kar kipi v višino »kolobocija« vrhov, hribov, zaselkov in cerkva.

Ta moj izlet sem kljub »mokroti« obeležila s prelepim rastlinjem, ki sem ga doma sestavila v nekaj »aranžma«.

Dne 3.marca 2011

Marja Marolt

Medved čuva panj

V začetku meseca februarja je bilo nekaj sončnih dni, zato sem se podala proti Limbarski gori. Ker sem imela časa dovolj, sem se odločila, da poiščem poleg označene planinske poti še kakšno drugo pot, ki bi me pripeljala na zeleni cilj, saj je ob planinski poti vrsta kolovozov in stezic. Vsi poizkusi so bili zaman, saj nobena pot ni vodila proti mojemu izbranemu cilju.

Ko sem tako raziskovala, sem naletela na ličen čebelnjak, zraven katerega stoji velika lesena skulptura medveda. Glede na njegovo držo je varuh pridnih delavk in sladke medicine, saj bi vsakega vsiljivca takoj pregnal z leskovko, čeprav s same fotografije to ni dobro razvidno.

Lastnik panja pa je očitno velik ljubitelj rezbarjenja, saj ima za panjem še nekaj manjših skulptur, ki jih je zavaroval pred mrzlo zimo, ostale letne čase pa jih verjetno razporedi po lepem zelenem travniku, ki se razprostira okoli čebelnjaka.

Marjana Kump

Močvirska logarica

Močvirska logarica ali močvirski tulipan (*Fritillaria meleagris*) spada v družino lilijevk (*Liliaceae*), red enokalčnice (*Liliopsida*). Ta lepa cvetlica je v Sloveniji zavarovana rastlina.

Vsako leto zacvetijo na vlažnih travnikih Barja pa tudi marsikje drugje po Sloveniji, kot na primer v Krakovskem gozdu in na severovzhodu države.

Logarico na fotki sem slikal v Vardah, v gozdu v okolici Nadgorice. Zaradi vezanosti na vlažna tla je vrsta ogrožena, saj prihaja do izgube habitatov zaradi izsuševanja in obdelovanja močvirij.

Nekaj značilnosti: na stebelu, visokem približno 30 cm, z dolgimi in ozkimi listi, je običajno en cvet v obliki zvona, obrnjen navzdol, le zelo redko dva. Cvet je velik okrog 4,5 cm. Cvetni listi so škrlatno-rdeče lisasti - spominjajo na šahovnico, le izjemoma so beli. Logarica cveti v marcu in aprilu.

Vir: Wikipedija.si in druge spletne strani o močvirskem tulipanu.

Anton Doma

PD VIHARNIK, april 2011